

קדם הנדסה פיזיקה טרומית

פרק 24 - זרם מתח ותנגדות

תוכן העניינים

1. הזרם החשמלי..... 1
2. המתח החשמלי וחוק אוהם..... 3
3. התנגדות..... 4
4. כאמ ומתח הדקים..... 6
5. סיכום הפרק..... (ללא ספר)
6. תרגילים..... 7

הזרם החשמלי:

שאלות:

(1) פלאפון מחובר למטען

פלאפון המחובר למטען נטען בזרם קבוע של 1 אמפר במשך שעה אחת.

א. מהי כמות המטען שעברה בחוט?

ב. מהו מספר האלקטרונים שעברו בחוט?

(2) זרם לתוך כדור מוליך

כדור מוליך טעון במטען של $q_0 = 5c$.

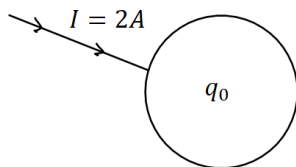
מחברים את הכדור לחוט מוליך והחוט מעביר

זרם של 2 אמפר לתוך הכדור.

א. רשום נוסחה המתארת את המטען על הכדור כתלות בזמן.

ב. צייר גרף של המטען על הכדור כתלות בזמן.

ג. צייר גרף של הזרם כתלות בזמן.

(3) חוט מחובר ללוח

חוט מוליך מחובר ללוח מוליך שאינו טעון ב- $t = 0$.

בחוט מתחיל לזרום זרם והתלות של הזרם בזמן

נתונה לפי הגרף הבא:

א. מהו המטען הכולל בלוח אחרי עשר שניות?

ב. מהו המטען על הלוח אחרי 5 שניות?

(4) זרם בנורת להט

הזרם העובר בנורת להט ביתית הוא בערך 1 אמפר.

נניח כי חוטי החשמל בבית עשויים נחושת בקוטר של 0.2 ס"מ.

מספר האלקטרונים החופשיים ליחידת נפח בנחושת הוא: $8.5 \cdot 10^{22} \frac{1}{\text{cm}^3}$

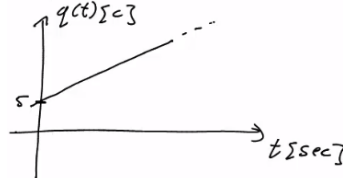
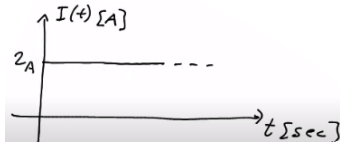
מצא מהי מהירות האלקטרונים בחוטים.

תשובות סופיות:

א. $\Delta q = 3600c$ (1)   ב. $N_e = 2.25 \cdot 10^{22}$

א. $q(t) = 5 + 2 \cdot t$ (2)   ב.

ג.

א. $\Delta q = 23c$ (3)   ב. $q(t=5) = 21c$

א. $v_d = 2.341 \cdot 10^{-5} \frac{m}{sec}$ (4)

המתח החשמלי וחוק אוהם:

שאלות:

1) חוק אוהם

על מוליך מסוים הופעל מתח של 5 וולט.
כתוצאה מכך נוצר זרם במוליך של 10mA.

א. מהי ההתנגדות של המוליך?

ב. נניח כי התנגדות המוליך קבועה.

מה יהיה הזרם במוליך אם יופעל עליו מתח של 10 וולט?

תשובות סופיות:

1) א. $R = 500\Omega$ ב. $I = 20\text{mA}$

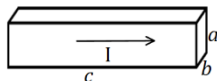
התנגדות:

שאלות:

(1) נגד גלילי

חשב את ההתנגדות של נגד בצורת גליל באורך $l = 1\text{m}$ ורדיוס בסיס של $r = 2\text{mm}$. הנגד עשוי מנחושת בעלת התנגדות סגולית $\rho = 1.72 \cdot 10^{-8} \Omega \cdot \text{m}$ (הזרם זורם לאורך ציר הסימטריה של הגליל).

(א)

(2) נגד בצורת תיבה

מוליך בנוי בצורת תיבה עם צלעות שאורכן a, b, c . התייחס לגודל הצלעות ולהתנגדות הסגולית ρ כנתונים.

(ב)

חשב את התנגדות המוליך בכל אחד מהמקרים הבאים. שים לב: בכל מקרה הזרם זורם במוליך בכיוון אחר!

(3) נגד

מקור מתח בעל מתח של 10 וולט מחובר דרך חוטים אידיאליים (בעלי התנגדות זניחה) לנגד בעל התנגדות $R = 2\Omega$. צייר איור של המעגל וחשב את הזרם בנגד.

(4) נגד משתנה

במעגל הבא ישנו מקור מתח בעל מתח של 10 וולט. המקור מחובר לנגד משתנה בעל התנגדות ליחידת

$$\text{אורך } r = 50 \frac{\Omega}{\text{m}}$$

מה צריך להיות אורך הנגד על מנת שהזרם במעגל יהיה 2A?

תשובות סופיות:

$$R = 0.00137\Omega \quad (1)$$

$$R = \rho \cdot \frac{a}{b \cdot c} \quad \text{ב.} \quad R = \rho \cdot \frac{c}{a \cdot b} \quad \text{א.} \quad (2)$$

$$, I = 5A \quad (3)$$

$$x = 10cm \quad (4)$$

כאמ ומתח הדקים:

שאלות:

1) כאמ ומתח הדקים

- סוללה מייצרת כא"מ של $5V$. לסוללה התנגדות פנימית של $r = 2\Omega$. מחברים את הסוללה לנגד חיצוני R שהתנגדותו אינה ידועה. נתון כי הזרם בכל רכיב במעגל זהה ושווה ל- $I = 0.5A$.
- שרטט תרשים המתאר את המעגל.
  - חשב את מתח ההדקים שמספקת הסוללה.
  - מהי ההתנגדות של הנגד?

תשובות סופיות:

ג. $R = 8\Omega$

ב. $V = 4V$

א. 1)

תרגילים:

שאלות:

(1) תרגיל 1

מהו הזרם במוליך אם עובר בו מטען של 50 קולון ב 10 שניות?

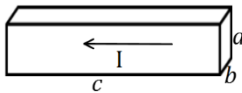
(2) תרגיל 2

כמה אלקטרונים עוברים במוליך בשניה אחת אם זורם בו זרם קבוע של 2 אמפר?

(3) תרגיל 3

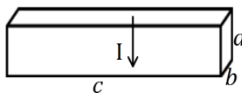
מהי ההתנגדות של גליל ניקל בעל התנגדות סגולית של $\rho = 7.8 \cdot 10^{-8} \Omega \cdot m$, שאורכו 20 ס"מ ורדיוסו 3 מ"מ?

(4) תרגיל 4

(א)

תיבה בעלת צלעות: $a = 3\text{mm}, b = 2\text{mm}, c = 4\text{cm}$
 עשויה מחומר בעל התנגדות סגולית $\rho = 10^{-8} \Omega \cdot m$.
 מצא את התנגדות התיבה בשני המקרים הבאים:

(ב)

(5) תרגיל 5

בנגד גלילי בעל שטח חתך $A = 2\text{mm}^2$ זורם זרם של $I = 20\text{mA}$.
 צפיפות האלקטרונים החופשיים בנגד היא: $n = 8.5 \cdot 10^{28} \frac{1}{\text{m}^3}$.
 מהי מהירות האלקטרונים בנגד?

(6) תרגיל 6

נגד בעל שטח חתך $A = 2\text{cm}^2$ ואורך $l = 4\text{cm}$ עשוי מחומר בעל התנגדות סגולית $\rho = 10^{-2} \Omega \cdot m$. מחברים את הנגד באמצעות חוטים בעלי התנגדות זניחה למקור מתח אידיאלי של 5V.

א. מהו הזרם בנגד?

ב. מהי מהירות המטענים בנגד, אם מספר האלקטרונים החופשיים

$$\text{הוא: } n = 8.5 \cdot 10^{28} \frac{1}{\text{m}^3} ?$$

תרגיל 7 (7)

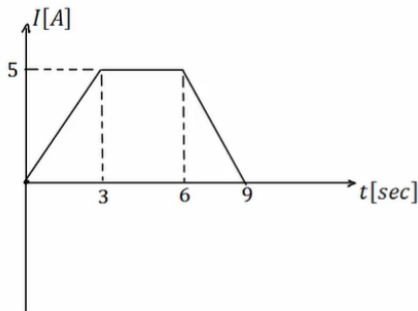
סוללה בעלת מתח $6V$ מחוברת לנגד משתנה.
 כאשר אורך הנגד הוא $l = 6\text{cm}$ הזרם במעגל הוא $1A$.
 מהי ההתנגדות ליחידת אורך של הנגד?

תרגיל 8 (8)

סוללה עם כא"מ של $4V$ מחוברת למעגל חשמלי.
 במעגל זרם זרם $I = 0.5A$.
 ההתנגדות הפנימית של הסוללה היא $r = 0.5\Omega$.
 מהו מתח ההדקים של הסוללה?

תרגיל 9 (9)

בגרף הבא נתון הזרם במוליך כתלות בזמן.
 כמה מטען עבר במוליך?

תשובות סופיות:

(1) $I = 5A$

(2) $N = 1.25 \cdot 10^{19}$

(3) $R = 5.51 \cdot 10^{-4}\Omega$

(4) א. $R \approx 6.67 \cdot 10^{-5}\Omega$ ב. $R = 3.75 \cdot 10^{-7}\Omega$

(5) $v_d = 7.35 \cdot 10^{-7} \frac{m}{sec}$

(6) א. $I = 2.5A$ ב. $v_d \approx 9.19 \cdot 10^{-7} \frac{m}{sec}$

(7) $r = 100 \frac{\Omega}{m}$

(8) $V = 3.75V$

(9) $\Delta q = 30c$